



4. eng besser Liesbarkeet vum normalen RGTR-Reseau.

Mir wäerten elo zéng Owender maachen, fir dee ganze Reseau ze presentéieren. Mir wäerten dann natierlech an de Regiounen eng Kéier deen nationalen Iwwerbléck ginn a spezifesch natierlech e Zooming maachen op d'Regioun, wou mer da grad sinn.

An zu der Fro vum Här Schank: „Wat heescht dat?“ Mir sinn natierlech elo um Enn vun engem participative Prozess. Mir hunn esou vill consultéiert, mir mussen och eng Kéier decidéieren! Ech menge schonn, datt de Reseau, esou wéi mer en elo wäerte presentéieren, a senge grouse Linnen natierlech net méi wäert verännert ginn.

Mir presentéieren de Leit jo d'Resultat vum participative Prozess. Selbstverständlech, e Reseau ass souwisou ëmmer e „work in progress“. Wann elo a Regiounen d'Bierger eis kleng Ännerungen oder Propositione maachen, selbstverständlech si mer bereet, éischstens emol nozelauschten an déi opzehuelen. A wa mer nach kënne Klenggekeeten änneren, wäerte mer dat selbstverständlech maachen. Dat ass iwwregens och no der Roadtour nach méiglech. Ech mengen, och Gemengen, déi Do-leancen hunn, kënne selbstverständlech ëmmer dem Ministère schreiwen an da wäerte mer dat kucken.

Et ass och esou: Mir brauche keng extra Hotline anzeriichten. De Verkéiersverbond kann een ëmmer uruffen, fir do eranzetefonéieren, wann een nach Suergen huet par rapport zu senger Linn.

Mir wäerten och am Osten ufänken an da gëtt graduell vum Oste bis am September 2021 de ganze Reseau agesat. Dat ass net anescht méiglech, wéi gesot, well een eeben net esou einfach kann e Reseau ëmklappe mat där Komplexitéit a mat deem Changement, dee mer och hei maachen. Well et ass jo wierklech e komplett neie Reseau, dee mer hei schafen. Dat ass wierklech, wéi gesot, net méiglech.

Ech géif proposéieren, datt mer - de September 2021 ass de Reseau jo ganz a Kraaft - eis d'Wuert ginn och heibannen, datt mer eis de September 2022 sollen hei eng Kéier Zäit huelen an der Chamber, fir driwwer ze schwätzen, de Bilan ze zéien no engem Joer, wann et bis ganz ëmgesat ass. Kee Problem, mee ech mengen, mir mussen der Saach awer elo emol fir d'éischt eng Chance ginn, fir datt et ka funktionéieren.

Firwat hu mer net elo schonn e Ruffbus agesat? Ech hat lech jo gesot virun e puer Méint, datt mer géifen drun denken, am ländleche Raum eventuell hors Spëtzezonnen e Ruffbus anzesetze par rapport zu engem Reegelbus.

Éischstens mengen ech, datt et besser ass fir d'Leit, wa mer de ganzen Dag iwwer de Leit e kadenzéierte Linnebussystem ubidden. Ech mengen, dat ass méi einfach. An der Praxis brauch een net méi ze telefonéieren an et weess een: Ech kréien all hallef Stonn oder all Stonn e Bus. Ech weess och genau, wou e fiert. A mir hu gesinn, datt d'Demande awer am ländleche Raum, och duerch dat, wat mer u Feedback zrëckkritt hunn, méi grouss ass, och hors Spëtzezonnen, soudatt mer decidéiert hunn aus deene Grënn zwar dann an den Tëschen-Heure-creusen, an den Net-Spëtzezonnen, vläicht méi kleng Bussen anzesetzen, mee awer de Linnentakt oprechtzuerhalen, well dat méi Sënn mécht.

Doniewent gëtt et jo nach eng Rei Ruffbussystemer. Déi bleiwe selbstverständlech bestoen. Dat si jo och vill Initiativen, déi do geholl gi sinn. An ech schléissen och net aus, datt mer fir de Ruffbus, national gesinn, net nach awer eng Initiativ wäerten hunn an e puer Joer. Mee à ce stade fir de Reseau als solches, a fir och am ländleche Raum eng getaktet gutt Offer ze gi vu méindes bis sonndes, hu mer et méi sënnvoll fonnt, elo mol net op dee Wee hei ze goen.

Da wollt ech nämlech nach eppes soen zu dem Appel d'offres. Ech mengen, dee leeft bis de Summer un. Dat musse mer maachen. Mir si jo verpflichtet. Bon, selbstverständlech kann ech lech net d'Detailer soen, wéi mer hei virginn.

Mir sinn an engem Appel d'offres. Ech mengen, mir mussen do d'Reegele respektéieren. Wat ech lech awer ka soen, dat ass, datt de Ministère zwou Saache ganz grouss am Cahier des charges wäert héichhalen:

Dat Éischt ass natierlech d'Qualitéit vun der Offer, déi mer gären hätten, also vum Bussystem. Wat fir eng Busse mussen et sinn an esou weider an esou fort? An och, datt ee sech muss u verschidde Saachen halen.

An dat Zweet ass, an ech si frou doriwwer: De Kollektivvertrag ass jo elo ënnerschrivwe ginn am private Bustransport, soudatt mer kënnen an de Cahier des charges draschreiwen, datt deejeéngen, deen den Zouschlag kritt, sech verpflichte muss, fir d'Kollektivvertragswiese vu Lëtzebuerg ze respektéieren.

Dat war wichteg. Ech hunn och elo net weéne matgeholf, datt de Kollektivvertrag iwwerhaupt méiglech ginn ass, well ech awer eng Rei Saache gemaach hunn, datt et herno méiglech war, déi Ennerschrëft drënnerzekeréien. Dir wësst, datt dat laang geschleeft huet. An et ass elo ënnerschrivwen, an doriwwer sinn ech frou, well et garantéiert ass, datt mer zu Lëtzebuerg duerch d'Ausschreiwung op alle Fall kee Sozialdumping kënne kréien, datt d'Lëtzebuerger Sozialkonditiounen mussen respektéiert ginn.

Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Här Minister Bausch. Den Här Schank huet nach eng Zousazfro.

► **M. Marco Schank (CSV).**- Jo, et sinn der eigentlech zwou.

Dat Éischt ass: Dir hutt gesot, Här Minister, et géif mam Osten ugoen. Ass et dann esou, datt am Osten alles gemaach gëtt an da kënnt déi nächst Regioun? Oder fuert Der mat enger Rei vun, ech soen emol, ...

► **M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics.**- Neel!

► **M. Marco Schank (CSV).**- ... Expresslinnen oder wéi och ëmmer?

An dat Zweet ass: Dir hat de 7. November gesot, datt all Gemeng géif opgrond vun hirem eegenen Avis e Feedback kréien. Kënnt dat och?

Merci.

► **M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics.**- Jo, also dat ass ënnerwee. Ech weess net ... Ech gesinn den Alex Kies setzt douewen. Alex, ass et schonn do?

Ech héieren, et ass eraus. Also, jiddwer Gemeng kritt schrëftlech ganz kloer prezis beäntwert, wat se eraginn hunn a wat mer zrëckbehalen hunn, a firwat mer wat och net zrëckbehalen hunn, selbstverständlech.

Bon, mir fänken am Osten un. Dat ass elo eng technesch Explikatioun. Ech muss dat nochecken. Ech kann lech dat elo éierlech net soen, firwat mer grad do ufänken. Mee et gëtt technesch Erklärungen. Et ass reng technesch ze gesinn. Et ass net aus engem politesche Grond.

Den Här Gloden ass vläicht frou, datt mer am Osten ufänken, mee et huet awer elo weeder eppes mat him ze dinn nach mat soss eppes. Et ass wierklech, well mer no technesch ëmsetzbare Krittären do ufänken, an da gëtt et graduell, awer net nëmmen an enger Regioun, mee kräiz a quier duerch d'Land, ëmgesat.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Bausch.

11. 7454 - Projet de loi portant approbation du Mémoire d'entente (MoU) entre le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg et le Quartier général du Commandant suprême allié Transformation ainsi que le Grand Quartier général des Puissances alliées en Europe concernant les prestations de soutien fourni par le pays hôte pour l'exécution des opérations, des exercices et des activités militaires de même nature de l'OTAN, fait à Luxembourg, le 18 décembre 2017 et à Mons, le 8 février 2018

Da komme mer elo zum Projet de loi 7454 iwwert d'Adoptioun vun engem Memorandum d'entente. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschrivwen: den Här Mosar, den Här Graas, d'Madamm Empain, den Här Kartheiser. D'Wuert huet elo d'Rapportrice vum Projet de loi, déi honorabel Madamm Lydia Mutsch. Madamm Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Coopération, de l'Immigration et de l'Asile

► **Mme Lydia Mutsch (LSAP), rapportrice.**- Merci, Här President. Dir wësst heibannen - well mir haten d'lescht Joer am Kader vum Anniversaire vun der NATO vill Geleeënheet, fir driwwer ze schwätzen -, dass mir eent vun de Grënnungsmembere vun der NATO sinn an dass eist Land d'Organisatioun och duerchgeeënd an deene ganze Joren ënnerstëtzt huet.

De Projet de loi, mat deem mer haut hei ze dinn hunn, deen approuvéiert e Memorandum

of Understanding tëscht Lëtzebuerg an dem Generalquartier vum Allied Command Transformation, deen den 18. Dezember 2017 zu Lëtzebuerg signéiert gouf, souwéi mam Grand Quartier général vun den Alliierten an Europa - SHAPE -, ënnerschrivwen d'Joer drop, den 8. Februar 2018 an der Belsch zu Mons.

Deen MoU, fir et direkt am Ufank ze soen, bréngt zwar wuel elo keng substanzuell Neierunge mat sech, an dach ass d'Ratifikatioun eng Opportunitéit, den Engagement vu Lëtzebuerg fir d'NATO, déi sech jo am Moment a kengen einfachen Zäite befënn, nach eng Kéier ze reaffirméieren. Einfach gesot a pour rappel stellen d'NATO-Memberlänner, also och Lëtzebuerg, der NATO jo Truppen a Material zur Verfügung, déi dann ënnert den unifiéierten NATO-Kommando gestallt ginn, fir d'Missiounen vun der Allianz kënnen ze erfëllen. Dat muss natierlech gereegelt ofgewéckelt kënne ginn.

De Status of Forces Agreement, och nach SOFA-Konventioun genannt, dee Lëtzebuerg 1954 ratifizéiert huet, dee reglementéiert justement de Statut vun den Truppen tëschent den alliierte Länner. Dat a Situatiounen, wou d'Truppe vun engem Land fir, loosse mer soen, kuerz Missiounen oder awer och fir méi laang Stationnementer op den Territoire vun engem anere Land geschéckt ginn.

Lëtzebuerg huet weiderhin och erëm am Kontext vun där SOFA-Konventioun de sougenannte „Paräisser Protokoll“ signéiert. Do geet et ëm de Statut vun de Quartiers généraux militaires internationaux. Dat ass also och vun eis ënnerschrivwe ginn. An den Artikel 16 vun deem Protokoll gesäit vir, dass d'Vetragsparteien och bilateral Accorde kënnen ofschléissen, fir elo déi praktesch Modalitéite vun dese Relatiounen festzeleeën.

An deen MoU, dee mer haut approuvéieren, ass justement esou e bilateralen Accord.

Ausgehandelt gouf en op Initiativ vun der NATO selwer. Dat geet schonn op 2013 zrëck. Et gongt drëm, fir zousätzlech Arrangementer mat de Memberlänner kënnen auszeschaffen; ëmmer op der Grondlag vun deem Protokoll.

Mir sinn elo hei net déi, déi virgeprescht sinn, well ëmmerhi si bis dato mat 27 Alliierte schonn esou Arrangementer ausgehandelt ginn.

Wéi gesot, ännert desen MoU an der Praxis net ganz vill. Et ginn elo keng nei substanzuell Obligatiounen geschaaft, mee et ass och wichteg - an déi Diskussioun hate mer och an der Chamberskommissioun -: Dese Memorandum of Understanding ka Lëtzebuerg och net obligéieren, Truppe vun engem Land ze stationéieren oder duerch ze loosse respektiv Material ze stockéieren, wann dat net gewënscht ass. Dat heescht am Kloertext: Mir bleiwen och an Zukunft souverän an deenen Decisiounen.

Vill méi geet et an deem MoU drëms, e generale Kader fir déi Ennerstëtzungsmesuren ze definéieren, déi een den alliierten Truppen als Pays hôte soll ginn, an domat den administrativen Opwand ze verréngeren.

Spezifesch heescht dat, den Accueil vun NATO-a Koalitiounstruppen, déi ënnert dem Kommando an der Kontroll vun der NATO stinn, ze vereinfachen, wa se duerch eisen Territoire transitéieren oder zu Lëtzebuerg stationéiert sinn, respektiv déi méi genau Definitioun vun de Modalitéite vun där Ennerstëtzung, déi generell Pays-hôten den NATO-Truppen am Kader vun der Ausféierung vu militäreschen Operatiounen, Exercicer an Aktivitéiten op hirem Territoire ginn.

Heibäi gi weiderhin - an ech betounen dat - d'Ëmstänn an d'Limite vum Gastgeberland respektéiert.

Vu dass den MoU eng Extensioun vum Protokoll vu Paräis ass, wéi ech éinescht gesot hunn, fanne mir et och gutt, an dat hu mer e puermol an der Commissioun gesot, dass d'Chamber desen MoU approuvéiert, och wann e keng nei substanzuell Obligatiounen schaaft.

Loosst mech just ganz kuerz zum Ofschloss op d'Aarbecht an der Commissioun nach eng Kéier agoen.

An eiser Reunioun vum 18. Oktober (veuillez lire: 18. November) d'lescht Joer hu mer de Projet de loi an den Avis vun Staatsrot am Detail analyséiert. De Staatsrot huet drop opmierksam gemaach, an dat wëll ech och hei nach eng Kéier resuméieren, dass déi englesch Versioun vum MoU net un de Projet de loi annexéiert war. Et ass awer wichteg, dass dat de Fall ass, well den Artikel 11 vum MoU am Fall vun enger Interpretatiounsdivergenz ganz ausdrëcklech virgesäit, dass den engleschen Text justement zielt fir ze tranchéieren. An dowéinst muss d'Chamber och déi englesch Versioun approuvéieren, déi duerno am Journal officiel mat publizéiert muss ginn.

Fir deser Bemierkung zum Staatsrot Rechnung ze droen, gouf déi englesch Versioun den 19.

November bei den offiziellen Text bäigesat, soudass mer och do komplett en règle sinn.

An ofschléissend bleift mir just nach, fir och den Accord vun der LSAP-Fraktioun mat op de Wee ze ginn a Merci ze soen.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Madamm Mutsch. Als éischte Riedner ass den honorabelen Här Laurent Mosar agedroen. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar (CSV).**- Jo, ech wëll ufänke mat engem grouse Merci un d'Madamm Rapportrice Lydia Mutsch, déi eis dee Projet de loi nach eng Kéier op eng ganz kompetent, détailléiert Manéier virgestallt huet. Ech kann och direkt soen, datt mir eisen Accord zu deem Projet ginn.

Ech wollt alleréngs vun der Geleeënheet profitéieren, Här President, fir ze soen, datt mer eigentlech, wéi mer hei virginn, mat all MoU solle virgoen. Hei gëtt en MoU duerch e Gesetz approuvéiert. Dir wësst, datt mer virun der Chrëschtvakanz eng länger Diskussioun haten, generell iwwert d'MoUen. An do ass eis ëmmer gesot ginn, déi MoUen, déi géife keen neien Engagement vum Staat comportéieren an duerfir bräicht kee Gesetz gemaach ze ginn.

Hei gesi mer justement, datt hei e Gesetz gemaach gëtt, obscho keen neien Engagement dran ass, wéi d'Madamm Rapportrice dat och elo op eng exzellent Manéier duergestallt huet. Duerfir, als Konklusioun wëll ech nach eng Kéier den Appell un all d'Kollege maachen, datt mer esou schnell wéi méiglech och um Niveau vun der Institutiounskommissioun an der aussepolitischer Commissioun elo Neel mat Käpp maachen an eng definitiv Léisung fannen, net nëmme fir desen MoU, mee fir all MoUen, déi d'Regierung an Zukunft wäert ënnerschreiwen.

Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Mosar. An da wier et um honorabelen Här Gusty Graas. Här Graas, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Gusty Graas (DP).**- Merci, Här President. Ech mengen, iwwert d'NATO ass an deene leschte Wochen a Méint ganz vill diskutéiert ginn. Schon 2017 huet den Här Trump jo gemengt, et wier eng obsolet Organisatioun. Den Här Macron huet kierzlech gesot, se wier gehierdout. Et ass also wichteg, datt mer awer der NATO déi néideg Ennerstëtzung och an Zukunft wäerte ginn.

Wann esou Aussoe vum Här Macron kommen, verwonnert dat vläicht net onbedéngt. Wann een e bëssen an d'Geschicht zrëckgeet, da weess ee jo, datt Frankräich ëmmer e bëssen e gespaltent Verhältnis zu der NATO hat, well jo de Général de Gaulle 1966 schonn decidéiert hat, fir aus der NATO erauszegoen. Den Här Sarkozy huet dann decidéiert, 2010 erëm zrëckzekommen.

Mee onofhängeg vun deenen Aussoen, mengen ech, aus der Siicht vun engem klengen Land wéi Lëtzebuerg gekuckt, ass et awer wichteg, datt mer esou eng Gemeinschaft hunn, esou eng Verdeidigungsgemeinschaft hunn. Besonnesch fir Lëtzebuerg ass dat vu grousser Importenz.

Mir sinn e Land, wat drop ugewisen ass, datt et eeben a villen internationalen Organisatiounen tätég ass. Duerfir ass dat hei fir eis, wann et och e klengt Gesetz ass, awer e wichtegt Gesetz. Mir leeschten domadder erëm e Bäitrag zu dem gudde Fonctionnement vun der NATO.

D'Demokratesch Partei wäert dat och deementsprechend ënnerstëtzen. Ech wëll awer och ofschléissend der Madamm Mutsch nach e grouse Merci soe fir hir verschidde Rapporten a bréngen, wéi gesot, selbstverständlech d'Zoustëmmung vun der DP.

Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Graas. An da ginn ech d'Wuert direkt weider un déi honorabel Madamm Stéphanie Empain.

► **Mme Stéphanie Empain (déi gréng).**- Villmools Merci, Här President. Ech wollt och der Rapportrice villmools Merci soe fir hire Rapport vun deem awer dach relativ techneschen Dossier.

Deem ass net ganz vill bäizefügen, ech wëllt awer just trotzdem nach eng Kéier drop zrëckkommen: Mir hunn eis och op dat, wat den Här Graas elo grad gesot huet ... Mir sinn engagéiert an der NATO. Et geet drëm, an desen Zäiten och des Struktur ze stäerken. Mir sinn dem Multilateralismus verpflichtet. An als Land musse mer eis och als zouverlässege Partner vun der NATO presentéieren. Wann ee wëllt vu Sécherheet am Allgemenge profitéieren, da



muss een och säin Deel, säi Fair Share vum Burdensharing eeben iwwerhuelen.

Als Grënnungsmitglied vum der NATO komme mer eisen Engagementer zënter iwwer 70 Joer no. Dat ass scho gesot ginn. An ech mengen, dass mer heimadder, mat dësem klengen Dossier awer och e Punkt setzen, fir dat och an Zukunft weiderhin esou ze maachen.

Et ass, wéi gesot, e ganz techneschen Dossier, deem ech awer gäre géif méi e generelle Message hannendruschécken, nämlech dass och bei der militärescher Mobilitéit verstärkt misste Klimaschutz-Consideratiounen eng Roll spillen. Obwuel gewosst ass, dass de Klimawandel eng vun deene gréisste Menacen ass, déi eis fir d'Zukunft erwaarden, spillt dat am Fong geholl nach keng grouss genuch Roll an den Iwwerleeungen. An hei misst d'NATO och mam gudde Beispill virgoen.

► **Une voix.**- Jo!

► **Mme Stéphanie Empain** (*déi gréng*).- Ceci dit, ginn ech och vun der grénger Fraktioun eisen Accord fir dëse Projet de loi.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Madamm Empain. An da wier et um honorabelen Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo. Villmools Merci, Här President. Ech weess net, ob ech dee richtegen Toun elo ka geroeden, well ech nach ënnert dem Androck sti vun de Lueweshymne vun der Sozialistescher Partei an deene Gréngen op d'NATO. Et ass eppes, wat ech viru Joren net fir méiglech gehalt hätt.

(*Hilarité*)

Dofir sinn ech e bësse verwonnert a probéieren awer, déi puer Messagen eriwuerzebréngen, déi mir als ADR wëlle soen. An ech fänken u mat engem grousser Merci un d'Madamm Mutsch. Si huet wierklech e ganz komplette Rapport gemaach.

Et ass awer esou, dass ee muss wëssen, an do sinn ech och mam Här Mosar enger Meinung, dass e Memorandum of Understanding, geméiss der Jurisprudenz vun eisen héchste Gerichter, ëmmer muss der Chamber virgeluecht ginn, fir ratifizéiert ze ginn. Et ass hei gesot ginn, mir sollten dat nach eng kéier diskutéieren an der Institutionekommissioun an an den Affaires étrangères, mee u sech ass do net vill ze diskutéieren.

Mir als Parlament an och als ADR an dem Parlament wäerten drop halen, dass d'Prerogativ vum der parlamentärescher Demokratie hei respektéiert ginn. Wann d'Regierung en internationalen Accord trëfft, egal wéi dee genannt gëtt, gehéiert en an d'Parlament, fir dass d'Parlament kann dozou eng Decisioun huelen.

Eng zweet Bemierkung betrëfft den Inhalt vun deem, wat d'Madamm Mutsch eis beschriwwen huet. Dat ass den Artikel 7, mengen ech, vun deem Memorandum of Understanding, wou et ëm Indemnisiounen geet. An do ass et einfach wichteg, och am Sënn vun der Akzeptanz vun der militärescher Aktioun, vu Manövern a vun aneren - dat ass vläicht eng Iddi fir lech, Här Minister -, dass mer am Militärbudget ëmmer eng Linn hunn, déi speziell och Schied kann direkt a séier kompenséieren, déi beim Manöver entstinn.

Ech hat dat fréier emol matgemaach, wou ech selwer nach där Schied verursaacht hunn an enger anerer Funktioun. An ech kann lech soen, dass vill Baueren net frou sinn, wa Gefierer vun der Arméi do derduerch fueren an e Schued verursaachen. An et dauert heiansdo ganz laang, bis Indemnisiounen kommen. Dat soll net sinn! Wann e Manöver iergendwou ass, da sollen de Leit, fir dass se dat och akzeptéieren, dass d'Militär do evoluéiert, Kompensatiounen kënne ganz séier an onproblematesch bezuelt ginn.

En drëtten Punkt, deem ee vläicht kann ernimmen, ass déi Saach vun de Sproochen. Ech mengen, mir sollten eis drun erënneren, dass den NATO-Vertrag a sengem Artikel 14 ee Prinzip enoncéiert, nämlech dass Englesch a Franséisch « font foi ». Déi zwou Sproochen!

Et ass dofir eng Entwécklung, déi net ganz glécklech ass, wa mer elo higin a mir hunn nëmmen nach Englesch als legal Grondlag am Fall vun Interpretationsdivergenzen. Dat entsprécht weeder der diplomatescher Geschicht nach eigentlech der Sproochereeglung an der NATO selwer. A mir sollten net higoen an eis an eng Situatioun erabréngen, wou eng Sprooch, déi net zu deenen administrative Sproochen vun eise Land gehéiert, eis schlussendlech imposéiert gëtt, fir Differenzen ze negociéieren.

Ech mengen, et ass och e Franséisch ... Ech weess net méi, ob et de Général de Gaulle war, et kann hien awer gewiescht sinn, dofir sinn ech visichteg bei der Citatioun, mee de Saz ass ganz gutt a mir sollten eis en och mierken: « Nous sommes des alliés [...], mais nous ne sommes pas [des] alignés [...] ». An ech

mengen, an deem Sënn gesi mir och eis Particiatioun an der NATO: Mir si gutt Alliéierter, awer mir sinn net alignéiert. Mir sinn net einfach Leit, déi dat maachen, wat anerer eis wëllen diktéieren.

Ech soen lech Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Kartheiser. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. Ech kann den Här Kartheiser berouegen: Am Géigesaz zu de sozialistesche Kollegen an de Grénge wäerte mir him als Feindbild erhale bleiwen.

(*Hilarité*)

An eis NATO-Kritik, déi mer an der Vergaangenheet scho méi wéi eng kéier geäussert hunn, huet nach ëmmer hir Berechtigung, op jidde Fall an eisen Aen.

Och wa mer et hei mat engem Gesetzestext ze dinn hunn, deen an der Realitéit keng grouss Implikatiounen op Lëtzebuerg wäert hunn, ass et nawell sou, dass en eng Affirmatioun an eng Confirmatioun zu deem Engagement innerhalb vun der NATO gëtt, wat mir, wéi gesot, sou an där doter Form net droe kënnen.

Der Madamm Empain hir Wieder, dass een och dem Klimawandel an der Oprëschtungspolitik soll gedenken oder dee mat considéieren, fäerten ech ganz, wäerten an där aktueller Oprëschtungsspiral, leider Gottes, just waarm Loft sinn, well d'Empreinte écologique vun Militär ass alles anescht wéi virbildlech; wann een et just aus där doter Perspektiv wëllt kucken.

Duerfir, dëst gesot, och déi an der Vergaangenheet oft diskutéiert Verflichtung zum Oprëscht, zur Augmentatioun vun de Budgeten, zu där Lëtzebuerg sech och zënter 2014 beim Sommet vu Wales verflucht huet, deem sti mir extreem kritesch géintwuer a wäerten dofir aus deene Grënn och dëse Projet net matstëmmen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Baum. De leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

► **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Merci, Här President. Merci, Madamm Mutsch, fir den exzellente Rapport. Mir kënnen d'Regierung hei luewen, well se eng kéier a voller Transparenz an an enger oppener Politik mam Dossier an och mam MoU an d'Chamber komm ass. Mir géifen eis wënschen, dass dat och an Zukunft wäert de Fall sinn an d'Chamber iwwer alleguerten déi MoUe kann decidéieren.

An deem Fall wäerte mir och wéi bei dësem Projet elo eis Zoustëmmung vun de Piraten ginn.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Goergen. D'Regierung huet d'Wuert, den Här François Bausch.

Prise de position du Gouvernement

► **M. François Bausch**, *Ministre de la Défense*.- Här President, Merci alle Riedner fir hire Bäitrag. Ech muss soen, ech wëll mech net amëschen elo an déi Diskussioun, déi an der Chamber leeft iwwert déi sougenannten MoUen a wéi d'Regierung déi muss publizéieren, ratifizéieren, ob se e Gesetz ginn oder net. Ech mengen, den Här Kartheiser huet elo eng Meinung gesot, et gëtt vläicht och nach aner ... warscheinlech och nach aner. D'Chamber soll dat kucken an d'Chamber soll der Regierung soen, wéi se dat gären hätt.

Ech wëll lech awer soen, dass et e weesentlechen Ennerscheid gëtt tëscht deem MoU hei, dee mer an e Gesetz jo abréngen, an deem, wat do an der Diskussioun ass. Dir hutt hei en MoU, deem ass e Gesetz virausgaang, an zwar net dat mannst Gesetz. E Gesetz, wat mer effektiv iwwer en NATO-Accord hu misen ... oder wat mer gestëmmt hunn, wou et ëm de Statut geet vun de Quartiers généraux militaires an hirem Personal.

Dat heescht, et gëtt eng gesetzlech Basis hei. An deem MoU, deen hei ënnerschrifwe ginn ass, deen eigentlech awer zwar elo näischt Weesentleches méi un deem Text ännert, dee just eng Rei Saache méi nach festleet, awer näischt Neies festleet, dee mécht eng direkt Referenz op eng besteeënd Gesetzgebung oder op en internationalen Accord. An dat ass e groussen Ennerscheid.

Duerfir hu mer hei misen higoen an effektiv deen MoU och an d'national Gesetzgebung, déi besteet, integréieren. Also, dass ass ganz kloer eppes anescht, wéi wann elo e Minister iergendwou higeet an en onverbindlechen MoU, wat jo eigentlech just eng Absichtserklärung ass zu eppes, ënnerscheift, wou et keng gesetzlech, weeder international nach national, Basis gëtt. Also, dass ass eng grouss Differenz. Mee bon, soit!

Ech wëll awer elo déi Diskussioun haut net féieren. Ech mengen, haut gi mer jo an deem Sënn deem gerecht, wat mindestens déi 60 Deputéiert oder, pardon, entschëllegt, déi 58 Deputéiert, déi hir Zoustëmmung ginn, gären hätten. Dofir wëll ech der Chamber Merci soe fir déi breet Zoustëmmung.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Bausch. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7454. Den Text steet am Document parlementaire 7454².

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7454 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno de Vote par procuration. De Vott ass heimat ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 58 Jo-Stëmmen bei 2 Nee-Stëmmen ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par M. Laurent Mosar), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), MM. Aly Kaes, Marc Lies (par Mme Martine Hansen), Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Paul Galles), MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen (par Mme Josée Lorsché), Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding ;

MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(**Assentiment**)

Et ass also esou decidéiert.

12. 7496 - Projet de loi relative à la réalisation des infrastructures et aménagements pour la Capitale européenne de la Culture 2022 à Belval

Mir kommen elo zum Projet de loi 7496 iwwert d'Infrastrukturen an d'Ariichtungen zu Belval fir d'Kulturjoer 2022. D'Riedezeit ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Serge Wilmes, den Här Pim Knaff, den Här Dan Biancalana, den Här Gast Gibéryen an den Här Baum Marc. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Carlo Back. Här Back, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

► **M. Carlo Back** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Kolleginnen a Kollegen, de Mëtteg geet et drëm, fir de Projet de loi 7496 hei virzestellen an dann och zum Vott ze kommen. Dee Projet de loi ass „relative à la réalisation des infrastructures et aménagements pour la Capitale européenne de la Culture 2022 à Belval“.

An deem Projet de loi mat véier Artikelen geet et drëm, der Regierung d'Autorisatioun ze gi fir:

- d'Realisatioun vun den Infrastruktur- an den Aménagementsaarbechten um Site vu Belval-West, déi noutwendeg sinn, fir d'Organisatioun vum Kulturevent Esch 2022 respektiv „Esch - Capitale européenne de la Culture 2022“ duerchzezielen;
- d'Infrastruktur- an Aménagementsaarbechte gi realiséiert vum Fonds Belval;
- d'Enveloppe budgétaire ass fixéiert op 35,33 Milliounen, Bauindex Abrëll 2019;
- an déi betreffend Ausgabe ginn imputéiert op Kreditter vum Budget des dépenses vum Ministère vun der Mobilitéit an den Travaux publics.

D'europäesch Hauptstied vun der Kultur ginn zënter 1985 järelech organiséiert mat dem Zil vum Rapprochement tëschent den europäesche Vëlker an dem kulturellen Austausch.

Lëtzebuerg war 1995 fir d'éischte kéier europäesch Kulturhauptstad, dann 2007 eng zweete kéier ënner Abëzierung vun der Groussregioun. Am Joer 2022 gëtt déi zweetgréisst lëtzebuergesch Stad, d'Stad Esch/Uelzecht, europäesch Kulturhauptstad. Iwwerens - an dat steet elo net a mengem schrëffleche Rapport - zesumme mat der zweetgréisster litauischer Stad Kaunas.

D'Auteurs vum Projet de loi ënnersträichen am Exposé des motifs, dass „Esch - Capitale européenne de la Culture 2022“ wäert eng nei Bün si fir d'Presentatioun vun der Regioun duerch déi vergréissert Visibilitéit um europäeschen Niveau an d'Opportunitéit, d'lëtzebuergesch Kulturzeen engem grouss Publikum zougänglech ze maachen, dëst - a wat net ze vergiessen ass - verbonne mat der Méiglechkeet, eis industriell Geschicht mat an d'Kulturevenementer anzebauen an och anzebannen.

Wat fir ee Standuert a wat fir eng Gebaier si vun dësem Projet de loi viséiert?

D'Disponibilitéit vun den Terrasse vun den Héichiewen vum Standuert West-Belval, deen Elementer vun eise industrielle Patrimoine souwéi vun zäitgenëssescher Architektur begriift, sollten et erlaben, net nëmmen d'Programmer nëtzlech iwwert dee ganze Site ze verdeelen an d'Kulturprogrammierung an den Alldag vum Quartier ze integréieren, mee och fir een authentesch kulturelle Parcours auszeschaffen.

Déi kulturell Jore vun 1995 an 2007 hunn den Impakt bewisen, deen zougesechnidden Infrastrukturinvestitiounen kënnen hunn. Déi kulturell an artistesch Programmer wäerten op deem ganzen urbane Site entwéckelt ginn, fir déi verschidde Plazen, Gebaier an Elementer vum industrielle Patrimoine op der Terrasse des hauts fourneaux zesummenzebréngen.

Um Site Belval-Ouest ass dofir virgesinn:

- d'Mëllerei. Ech erklären lech och, wat Mëllerei ass: Dat ass déi Plaz, wou d'Matière première, dat heescht d'Eisenärz an de Koks gelagert goufen an och gemëscht goufen, ier se an den Héichuewen eropgezu goufen;

- d'Massenoire, d'Gebai, wou d'Masse noire, also déi schwaarz Mass, zoubereet gouf, fir d'Couléen erëm zouzemaachen. Dat heescht, den Héichuewe gouf opgemaach an dann ass jo de Stol erausgelaf komm an dann huet dat jo erëm eng kéier misen zougemaach ginn. An do gouf dann eng Masse noire benotzt. A wann der haut op Belval gitt, da gesitt Der, do ass ee Gebai, do steet „Massenoire“, hu verschidde Leit mer gesot. Mee dat heescht u sech „Masse noire“. Gutt!

- d'Surface vun der Coulée an d'Fundamenter vun den Héichiewen A an C nei ëmzebauen an ze restauréieren.

De Pavillon Skip, dee giele Pavillon, deen de Moment nach um Rond-point Raemerich steet, gëtt eropgeplënnert. Pour la petite histoire, och do eng Explikatioun: Skip waren déi Charrioten, déi d'Eisenärz an de Koks op den Héichuewe bruecht hunn.

Prefabrizéiert Strukture wäerten d'Ariichtungen an aner Wierker ergänzen.

Erlaabt mer a mengem Exposé hei d'Mëllerei, a speziell wat do soll oflafen, e bësse méi genee ze belichten.

D'Mëllerei kritt d'Funktioun vun engem Digital Space a gëtt de Pôle culturel digital vun Esch 2022. De Süddeel vun der Mëllerei, deen nach net restauréiert ass, gëtt an een Digital Space amenagéiert. An deen erlaabt hei, eng interaktiv an transdisziplinär Approche ëmzesetzen. Et wäert d'Hauptplaz vun der kultureller Programmatioun ginn a soll et erlaben, eng ganz Panoplie vun Objektivier a Funktiounen ze assuréieren:

- Do denkt een natierlech an éischer Linn un Ausstellungen. Hei wäerten all méiglech digital Techniken kënnen agesat ginn: Projekteren oder Beameren, LED-Ecranen, verschidde Liichtinstallatiounen.

- Dann Experimentéieren an Erfannen. Den Digital Space ass net nëmme virgesinn, fir mat neien digitalen Ausstellungsformen ze beandrocken, mee och eng ganz Kreativitéit a Kreatioun ze encouragéieren.

- Musek, Theater, Performancekonscht sollen hei vertruede sinn. Den Digital Space mat senger Transmedia-Vocatioun wäert den Inkubator vun neie kulturelle Formen sinn. Remix tëschent klassesche Genren.

- Eng weider Funktioun ass d'Eduquéieren. Den Digital Space wäert och als nei Quell vun Informatioun a Formatioun dënge mat senger Flexi-